

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

จดหมายข่าวเพื่อการเกษตร

ประจำเดือน เดือน เมษายน พ.ศ. 2569 หน้า 1/5

ระวัง โรแดงแอฟริกัน

“โรแดงแอฟริกัน”

พืชตระกูล ส้ม (เช่น มะนาว มะกรูด ส้มโอ และ ส้มเขียวหวาน)

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้
อากาศร้อน และมีฝนตกบางพื้นที่

ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่ บริเวณด้านหน้าใบหรือด้านบนของใบส้ม แต่ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ประชากรของไรหนาแน่น อาจพบการทำลายของไรที่ บริเวณหลังใบ และที่ผลด้วย ทำให้ใบและ ผลมีสีเขียวจางลง เนื้อองจากสูญเสีย คลอโรฟิลล์ หากมีการระบาดรุนแรง อาจทำให้ใบ และผลร่วงในที่สุด

ลักษณะและการระบาด

- พืชที่พบมาก: ทุเรียน, ส้ม, มะนาว, มะละกอ และพืชตระกูลถั่ว
- ช่วงเวลาที่ระบาด: มักพบมากในช่วง ฤดูแล้ง (อากาศร้อนและแห้ง) หรือช่วงที่ฝนทิ้งช่วง
- อาการของพืช: เริ่มจากเป็นจุดขาวเล็กๆ บนหลังใบ ต่อมาจะขยายวงกว้างจนใบดูซีดคล้ายมีฝุ่นเกาะ

แนวทางป้องกัน/แก้ไข

1. หมั่นสำรวจแปลงส้มทุกสัปดาห์ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือน ธันวาคม - พฤษภาคม และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง ระหว่างเดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

2. เมื่อพบโรแดงแอฟริกันเริ่มลงทำลายส้มให้ทำการป้องกันกำจัด ด้วยการให้น้ำติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง

3. หากมีการระบาดรุนแรง โดยสามารถสังเกตเห็นใบส้มเริ่มมีสีเขียวจางลง และเมื่อใช้แว่นขยายส่องดู พบตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ของไรดูดกินอยู่ทั่วไปบนใบ ให้ทำการกำจัดด้วยสารฆ่าไรชนิด ใดชนิดหนึ่ง เช่น โพรพาร์โกต์ 30% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะมิกราส 20% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือเฮกซีไทอะซอกซ์ 1.8 % EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หากยังพบการระบาดของไรให้พ่นสารฆ่าไรซ้ำอีก 1 ครั้ง ห่างจาก ครั้งแรก 5 วัน

**** ไม่ควรใช้สารฆ่าไรกลุ่มเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานาน ควร ใช้สลับกลุ่มเพื่อป้องกันการต้านทานต่อสารฆ่าไร

ที่มา : website : at.doa.go.th/ew

กองส่งเสริมการเกษตร

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

0-4475-6906 ต่อ 104

www.nongjabok.go.th

จดหมายข่าวเพื่อการเกษตร

ประจำเดือน เดือน เมษายน พ.ศ. 2569 หน้า 2/5

ความสำคัญของสมดุลคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C:N RATIO) ในดิน

“สมดุลคาร์บอนต่อไนโตรเจน” (C:N ratio)

ที่มา : FBเกษตรธรรมชาติ-Keensfarm

C:N ratio คือ สัดส่วนของคาร์บอน (C) ต่อไนโตรเจน (N)

ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่า จุลินทรีย์ในดินจะช่วย “ปล่อยธาตุอาหาร” หรือ “แย่งธาตุอาหาร” จากพืช ในดิน จุลินทรีย์ต้องใช้

- คาร์บอน (C) เป็นพลังงาน
- ไนโตรเจน (N) ใช้สร้างเซลล์และเพิ่มจำนวน

ถ้า C:N ratio สูงเกินไป (คาร์บอนมาก) เช่น ใฝ่ฟาง แกลบ หรือขี้เลื่อยจำนวนมาก จุลินทรีย์จะต้องใช้ไนโตรเจนจำนวนมากทำให้เกิดการ “แย่งไนโตรเจน” จากดิน ผลที่เกิดกับพืช เช่น • ใบซีด โตช้า • ใบเหลืองคล้ายขาดไนโตรเจน • ใฝ่ปุ๋ยแล้วพืชยังตอบสนองช้า

ถ้า C:N ratio ต่ำเกินไป (ไนโตรเจนมาก) อาจทำให้ • ไนโตรเจนสูญเสียง่าย • ดินเสื่อมเร็ว • จุลินทรีย์ทำงานไม่สมดุล

โดยทั่วไป ค่า C:N ratio ในดินที่เหมาะสม มักอยู่ประมาณ 10:1 ถึง 12:1

ตัวอย่างวัสดุที่มีค่า C:N ต่างกัน เช่น

- ฟางข้าว → C:N สูง (ประมาณ 60-80:1)
- ปุ๋ยคอก → C:N ปานกลาง
- แกลบ ขี้เลื่อย → C:N สูง
- ปุ๋ยหมักสุก → C:N ใกล้เคียง

แนวทางปฏิบัติของเกษตรกร

1. เมื่อใฝ่ฟาง หรือเศษพืชจำนวนมากควร เติมไนโตรเจนร่วมเล็กน้อย เช่น ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยไนโตรเจน
2. หากต้องการใช้ฟางคลุมดิน ควร หมักก่อน หรือผสมปุ๋ยคอก เพื่อช่วยลดค่า C:N
3. ใช้ ปุ๋ยหมักสุก เป็นหลัก เพราะมีค่า C:N ใกล้เคียง และ ปลอดภัยต่อรากพืช
4. หลีกเลี่ยงการใฝ่วัสดุสดปริมาณมาก แล้วปลูกพืชทันที
5. เติมอินทรีย์วัตถุอย่างต่อเนื่อง จะช่วยรักษาสสมดุล C:N ในดินระยะยาว

ดังนั้น การเติมอินทรีย์วัตถุ ต้องคำนึงถึงสมดุล C:N ไม่ใช่แค่ใฝ่เยอะ เพราะดินที่ดี ไม่ใช่แค่มีอินทรีย์วัตถุ แต่ต้องมี “สมดุลของจุลินทรีย์และธาตุอาหาร”

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

จดหมายข่าวเพื่อการเกษตร

ประจำเดือน เดือน เมษายน พ.ศ. 2569 หน้า 3/5

“ระบบ”

ฟาร์มที่รอดทุกวิกฤต เพราะเขาออกแบบ “ระบบ” ให้ทำงานแทนคน

ฟาร์มที่รอดทุกวิกฤต
เพราะเขาออกแบบ
“ระบบ” ให้ทำงานแทนคน

ที่มา : FB : IFARM.co.th

เกษตรแบบฟื้นฟู หรือ **Regenerative Agriculture** คือกลยุทธ์การทำธุรกิจเกษตรที่มุ่งเน้นการสร้าง "สินทรัพย์ทางธรรมชาติ" ให้กลับมาทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หัวใจสำคัญคือการปรับเปลี่ยนบทบาทของเจ้าของสวนจากการเป็น "ผู้ควบคุมปัจจัยการผลิต" ไปสู่การเป็น "ผู้ออกแบบระบบนิเวศ" เพื่อให้กลไกทางธรรมชาติกลายเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของผลผลิตและผลกำไรที่มั่นคง

ในเชิงธุรกิจ ระบบนี้คือการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่มีชีวิต โดยใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนผืนดินให้เป็นระบบอัตโนมัติที่สามารถปลดปล่อยธาตุอาหาร ควบคุมประชากรศัตรูพืช และกักเก็บความชื้นได้เอง ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตในระยะยาวและสร้างภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนของสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีนัยสำคัญ

7 กลยุทธ์เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อประสิทธิภาพระบบฟื้นฟู

- 1. การเพิ่มความหลากหลายของพืช (Plant Diversity)** เพื่อปรับโครงสร้างจุลินทรีย์
การปลูกพืชหลากหลายชนิดส่งผลโดยตรงต่อประชากรจุลินทรีย์ใต้ดิน เนื่องจากรากพืชแต่ละชนิดจะหลั่งสารคัดหลั่ง (Root Exudates) ที่มีองค์ประกอบต่างกัน เช่น น้ำตาล กรดอินทรีย์ และกรดอะมิโน ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานจำเพาะของจุลินทรีย์แต่ละกลุ่ม
- 2. การใช้พืชคลุมดิน (Cover Crops) เพื่อรักษาโครงสร้างชีวภาพ**
ดินที่ปราศจากสิ่งปกคลุมคือระบบที่หยุดการทำงาน การปลูกพืชคลุมดินในพื้นที่เวตร้อนชื้นของไทยช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและรักษาความชื้นที่เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตของจุลินทรีย์
- 3. การลดการไถพรวนเพื่อรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยในดิน**
การไถพรวนอย่างรุนแรงทำลายโครงสร้างดิน (Soil Structure) และรบกวนช่องว่างในดิน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของเส้นใยเชื้อราและสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก
- 4. การจัดการอินทรีย์วัตถุในฐานและแหล่งพลังงานของระบบ**
อินทรีย์วัตถุไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่ให้ธาตุอาหารพืช แต่คือ "เชื้อเพลิง" ของระบบชีวภาพทั้งหมด
- 5. การสร้างความซับซ้อนของแหล่งที่อยู่อาศัย**
ความหลากหลายทางชีวภาพเหนือดินส่งผลต่อการควบคุมศัตรูพืชโดยธรรมชาติ การจัดสรรพื้นที่สำหรับพืชล่อแมลงหรือไม้พุ่มช่วยสร้างสมดุลเชิงนิเวศ (Ecological Balance)
- 6. การทำวนเกษตรและพืชพรรณหลายระดับ (Agroforestry)**
การออกแบบระบบพืชหลายชั้นช่วยสร้างไมโครไคลเมต (Microclimate) ที่เหมาะสม ลดความผันผวนของอุณหภูมิและแสงแดดที่ส่องถึงหน้าดิน
- 7. การบริหารจัดการความชื้นให้สมดุล**
ความชื้นในดินคือตัวกำหนดกิจกรรมทางชีวภาพ หากน้ำมากเกินไปจะเกิดสภาวะขาดออกซิเจน แต่หากน้อยเกินไปกิจกรรมของจุลินทรีย์จะหยุดชะงัก

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

จดหมายข่าวเพื่อการเกษตร

ประจำเดือน เดือน เมษายน พ.ศ. 2569 หน้า 4/5

ฮิวมัส × MYCORRHIZA: 2 พันธุ์เพื่อนสำคัญที่ กำหนดศักยภาพการดูดธาตุอาหารของพืช

“ฮิวมัส × Mycorrhiza”

ฮิวมัส × Mycorrhiza

ระบบลับที่กำหนดศักยภาพการดูดธาตุอาหารของพืช

ฮิวมัส (Humus) คืออะไร

ฮิวมัสคืออินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจนมีความเสถียรสูง (Stable Organic Matter) ทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งเก็บธาตุอาหาร ตัวปรับสมดุลดิน และโครงสร้างพื้นฐานของระบบดิน

Mycorrhiza คืออะไร

Mycorrhiza (โดยเฉพาะ Arbuscular Mycorrhiza: AM) คือเชื้อราที่อาศัยร่วมกับรากพืช (Symbiosis) ทำหน้าที่ขยายพื้นที่ดูดธาตุอาหาร และแลกเปลี่ยนคาร์บอนกับพืช

กลไกสำคัญ: ฮิวมัสทำให้ Mycorrhiza “ทำงานได้จริง”

ฮิวมัสสร้าง “คลังธาตุอาหาร” ฮิวมัสจับธาตุอาหารสำคัญ เช่น P, Zn, Cu ไว้ในรูป Organic Complex (โดยเฉพาะในดินกรดหรือดินทราย)

Mycorrhiza ทำหน้าที่ปลดล็อก และส่งต่อให้พืช
☛ ถ้าไม่มีฮิวมัส = ไม่มีธาตุอาหารให้เชื้อดึงมาใช้

ฮิวมัสสร้าง “สภาพแวดล้อมที่เชื่ออยู่ได้” ฮิวมัสช่วยรักษาความชื้น เพิ่มช่องอากาศ และทำให้โครงสร้างดินเสถียร

ฮิวมัสช่วย “คุมสมดุลเคมีของดิน” ฮิวมัสช่วย Buffer pH และลดพิษจาก Al^{3+} หรือความเค็ม (โดยเฉพาะ EC < 4 dS/m)

☛ ถ้าดินแห้ง แข็ง หรือแน่น = Mycorrhiza อยู่ไม่ได้ → ระบบล้ม

☛ ถ้าดินแปรปรวน = เชื้ออ่อนแอ → ประสิทธิภาพลดลง

ฮิวมัสช่วยให้ “การแลกเปลี่ยนพลังงานเสถียร” Mycorrhiza ใช้คาร์บอนจากพืช (4-20% ของ photosynthate) ฮิวมัสช่วยรักษา rhizosphere carbon flow ให้ต่อเนื่อง

☛ ถ้าระบบคาร์บอนไม่นิ่ง = เชื้อทำงานไม่ยั่งยืน

เปรียบเทียบให้เห็นภาพ

มี Mycorrhiza แต่ “ไม่มีฮิวมัส”	มี Mycorrhiza + “มีฮิวมัส” (+30-50%)
เชื่ออยู่ได้ไม่นาน	เชื่ออยู่ได้นาน
ธาตุอาหารน้อย	ธาตุอาหารหมุนเวียนดี (เพิ่ม efficiency 30-50%)
พืชตอบสนองต่ำ	พืชดูดธาตุอาหารได้เต็มศักยภาพ

ความผิดพลาดที่พบบ่อย

- ใส่เชื้อ แต่ไม่เพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- ดินแน่น ไม่มีช่องอากาศ
- ปล่อย pH ผันผวน
- ใช้สารเคมีรุนแรงทำลายเชื้อ
- ปัญหาไม่ใช่ “เชื้อไม่ดี” แต่คือ “ระบบดินไม่พร้อม”

แนวทางทำให้ระบบนี้ทำงาน

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุเพื่อสร้างฮิวมัส (เป้าหมาย >2%)
- ลดการไถพรวน เพื่อรักษาโครงสร้างดิน
- คุมความชื้นให้สม่ำเสมอ
- รักษา pH ให้อยู่ในช่วงเหมาะสม (5.5-7.0)
- ลดการใช้สารเคมีที่กระทบจุลินทรีย์

IFARM INSIGHT

Mycorrhiza ไม่ใช่ตัวช่วยวิเศษ แต่เป็น “ส่วนหนึ่งของระบบ” และฮิวมัส คือสิ่งที่ทำให้ระบบนั้น “ทำงานได้จริง และต่อเนื่อง”

บริษัทไอฟาร์ม คอร์ปอเรชั่น จำกัด | www.ifarm.co.th | LINE ID : @ifarm

ที่มา : FB : IFARM.co.th

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

จดหมายข่าวเพื่อการเกษตร

ประจำเดือน เดือน เมษายน พ.ศ. 2569 หน้า 5/5

วิกฤตปุ๋ยแพง: เจาะลึกผลกระทบ และทางรอดของเกษตรกรไทย

วิกฤตปุ๋ยแพง: เจาะลึกผลกระทบและทางรอดของเกษตรกรไทย

สถานการณ์ปุ๋ยเคมีราคาแพงเป็นวิกฤตที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สถานการณ์สงครามและราคาพลังงานโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตพืชผลการเกษตรไปจนถึงราคาอาหารของผู้บริโภค

วิกฤตการณ์และผลกระทบ
The Crisis & Impacts

ต้นทุนการผลิตพุ่งสูงขึ้น
ปุ๋ยเคมีมีส่วนต้นทุนสูงถึง 20-30% ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดของเกษตรกร

ต้นทุน
เมื่อต้นทุนสูงขึ้น เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ย ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและราคาอาหารแพงขึ้น

วงจรรวมผลกระทบลูกโซ่
เมื่อต้นทุนสูงขึ้น เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ย ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและราคาอาหารแพงขึ้น

ภาวะหนี้สินและขาดสภาพคล่อง
รายได้สุทธิที่ลดลงทำให้เกษตรกรต้องกู้หนี้ยืมสินเพื่อหาซื้อปัจจัยการผลิตที่แพงขึ้น

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบสำคัญ	ผลลัพธ์สุดท้าย
เกษตรกร (ต้นน้ำ)	ต้นทุนพุ่งขาดสภาพคล่อง	ทำไรลดลงหรือขาดทุน
ผู้ประกอบการ (กลางน้ำ)	ต้นทุนวัตถุดิบผันผวน	ค่าครองชีพสูงขึ้น
ผู้บริโภค (ปลายน้ำ)	ราคาสินค้าแปรรูปสูงขึ้น	กำลังซื้อลดลง/เงินเพื่ออาหาร

ทางรอดและการปรับตัวที่ยั่งยืน
Survival & Sustainable Adaptation

ใช้ปุ๋ยตามหลัก "4 ถูก"

ถูกชนิด/ถูกสูตร, ถูกอัตรา, ถูกเวลา, ถูกวิธี

เพื่อประสิทธิภาพสูงสุด

การใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงบำรุงดิน

การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง
ตัดปัญหาปุ๋ยปลอม ช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี สามารถผลิตได้สุจริตตามต้องการ

ระวังปุ๋ยปลอม

108... กลุ่มส่งเสริมการจัดการดินปุ๋ย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

“วิกฤตปุ๋ยแพง”

วิกฤตปุ๋ยแพง: เจาะลึกผลกระทบและทางรอดของเกษตรกรไทย

สถานการณ์ปุ๋ยเคมีราคาแพงเป็นวิกฤตที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สถานการณ์สงครามและราคาพลังงานโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตพืชผลการเกษตรไปจนถึงราคาอาหารของผู้บริโภค

วิกฤตปุ๋ยเคมีราคาแพงเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของเกษตรกรไทยเนื่องจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สงครามระหว่างประเทศและราคาพลังงานโลกที่พุ่งสูงขึ้น ข้อมูลล่าสุด ณ เดือน เมษายน 2569 ชี้ให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ในการหาทางออกให้เกษตรกร ดังนี้:

ผลกระทบต่อเกษตรกรไทย

- ต้นทุนการผลิตพุ่งสูงขึ้น : ราคาปุ๋ยเคมีซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตหลักปรับตัวสูงขึ้นตามราคาพลังงานและข้อจำกัดในการนำเข้า
- รายได้สุทธิลดลง : เมื่อต้นทุนสูงขึ้นแต่ราคาผลผลิตอาจไม่ปรับตัวตามในสัดส่วนที่เท่ากัน ทำให้กำไรของเกษตรกรลดลงหรือเสี่ยงต่อการขาดทุน
- การเข้าถึงปัจจัยการผลิตยากขึ้น: ปัญหาระงับการนำเข้าปุ๋ยจากแหล่งผลิตสำคัญของโลก

ทางรอดและการปรับตัว

เพื่อรับมือกับวิกฤตนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอแนวทางและมาตรการช่วยเหลือ เช่น:

- การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ: กรมพัฒนาที่ดินเปิดตัวแคมเปญ “ธงเขียว บัตรดินดี” เพื่อให้เกษตรกรนำดินมาตรวจวิเคราะห์ฟรี เพื่อให้สามารถใช้ปุ๋ยได้ตรงตามความต้องการของพืชและสภาพดิน ลดการหว่านปุ๋ยโดยเปล่าประโยชน์
- การใช้สารทดแทนและนวัตกรรม: การยักแห้งประเทศไทย (ยกท.) ส่งเสริมการใช้ “น้ำหมักอะมิโนนม” เพื่อเป็นทางเลือกในการบำรุงดินและลดการพึ่งพาปุ๋ยยูเรียที่มีราคาสูง
- มาตรการช่วยเหลือจากรัฐ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการพิจารณามาตรการช่วยเหลือเกษตรกร เช่น การเคาะ 13 มาตรการอุ้มเกษตรกรเพื่อบรรเทาผลกระทบจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นจากผลของสงคราม
- การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตร: สนับสนุนการทำเกษตรแบบยั่งยืนหรือเกษตรผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกเพียงอย่างเดียว

ที่มา : FB กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

กองส่งเสริมการเกษตร
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก

☎ 0-4475-6906 ต่อ 104

🌐 www.nongjabok.go.th